

**Paritair Subcomité voor opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en –diensten
van de Vlaamse Gemeenschap**

3190102 - Gehandicaptenzorg

Collectieve arbeidsovereenkomst van 28 mei 1975 (3.409)	2
Loonvoorwaarden	2
Collectieve arbeidsovereenkomst van 1 maart 1994 (35.658), gewijzigd door de collectieve arbeidsovereenkomst van 13 november 2007 (88.674)	8
Loonvoorwaarden in de gehandicaptenzorg en de bijzondere jeugdbijstand	8
Collectieve arbeidsovereenkomst van 19 december 2000 (56.597)	13
Regularisatie van de tewerkstelling en van de loon- en arbeidsvoorwaarden van de statuten Derde Arbeidscircuit (DAC) en het Programma ter Bevordering van de Werkgelegenheid (PBW, voormalig Interdepartementeel Begrotingsfonds of IBF genoemd	13
Collectieve arbeidsovereenkomst van 22 januari 2007 (82.034).....	15
Bediendestatuut	15

In PC 319 en PSC 319.01 zijn er enkele oude CAO's die niet werden opgezegd,
gewijzigd of vervangen. De FOD WASO kan echter niet interpreteren of zij werkelijk
nog van toepassing zijn. Om die reden zijn ze integraal weergegeven.

Collectieve arbeidsovereenkomst van 28 mei 1975 (3.409)

Loonvoorwaarden

Toepassingsgebied

Art.1. Deze collectieve arbeidsovereenkomst is van toepassing op de werkgevers en op het werklieden- en bediendenpersoneel van de instellingen, welke aan het subsidiërings-K.B. van 30.3.73 zijn onderworpen, en onder het Nationaal Paritair Comité voor huisvestings- en opvoedingsinstellingen ressorteren.

Zij geldt voorlopig evenwel niet voor de instellingen waarvan minstens 15 % van de populatie niet is geplaatst op kosten van de Dienst voor Jeugdbescherming, van het Fonds voor medische sociale en pedagogische Zorg voor Gehandicapten van een Commissie van Openbare Onderstand, of enig andere openbare Belgische of buitenlandse instantie. Het principe van deze uitzondering wordt opnieuw onderzocht binnen 18 maanden.

Algemene opmerkingen

Art.2. Deze collectie overeenkomst beoogt minimumloon te bepalen voor de verschillende functies die uitgeoefend worden in bedoelde instellingen. Aan de partijen wordt echter de vrijheid gelaten gunstiger voorwaarden overeen te komen, waarin onder meer rekening wordt gehouden met de bijzondere bekwaamheid en de persoonlijke verdiensten van de betrokkenen.

De bepalingen van deze overeenkomst mogen daarenboven geen afbreuk doen aan zij die voor de werknemers gunstiger zijn, daar waar dergelijke toestand bestaat.

Minimum uurloon voor het dienst- en onderhoudspersoneel

Art.3.

Functie	Vereisten
1. Kok (18 jaar) (instellingen met Meer dan 90 bedden)	Getuigschrift waaruit het beroep blijkt van kok
2. Onderhoudspersoneel	-

Minimum Jaarloon voor de werknemers en werkneemsters met bediendenstatuut

Art.4.

Aard van de functie	Vereisten
A. Opvoedend personeel	
1. Opvoeder Klasse 1 (20 jaar)	hetzij een diploma of eindgetuigschrift, tenminste van het niveau van het hoger technisch onderwijs van de eerste graad met pedagogische, psychologische of sociale oriëntatie, hetzij een diploma of eindgetuigschrift van middelbaar normaal of technisch middelbaar normaal onderwijs, of een daarmee gelijkgesteld getuigschrift
Klasse 2 (20 jaar) (Kinderverzorgster 18 jaar)	hetzij een diploma of getuigschrift van een school of leergang voor hoger middelbaar technisch onderwijs met pedagogische, psychologische of sociale oriëntatie; hetzij een brevet van verpleger of verpleegster of van kinderverzorgster voor zover deze zich bezighoudt met kinderen van 0 tot 6 jaar, hetzij een diploma, getuigschrijf of daarmee gelijkgesteld getuigschrift, tenminste van het niveau van het lager normaal onderwijs of, voor zover zij zich bezighouden met kinderen van 3 tot 6 jaar, een diploma van kleuteronderwijzeres;

Klasse 3 (18 jaar)	een diploma, brevet of studiegetuigschrift ten- minste van het niveau van het lager middelbaar onderwijs; bij wijze van overgang, zijn de opvoeders die vóór 1 maart 1973 in dienst waren en waarvan de qualificatie niet strookt met de hiervoren aan- gegeven criteria, gelijkgesteld met de opvoeders van klasse 3 op voorwaarde dat zij drie jaren dienst hebben als opvoeders in een instelling op het ogenblik van de indiening van de erkennings- aanvraag.
Na 9 jaar	De personeelsleden van de klassen 2 en 3 mogen worden aangezien als van de onmiddellijke hogere klasse, op voorwaarde dat ze met vrucht de volmakingscursussen gevolgd hebben die de bevoegde Minister voldoende acht,
2. Hoofdopvoeder Klasse 1 (21 jaar)	Zie hierboven A, 1, klasse 1.
3. Opvoeder-groepschef Klasse 1 (21 jaar)	Zie hierboven A, 1, klasse 1.
B. Directiepersoneel (24 jaar)	
1. Onderdirecteur Klasse 1	hetzij een intellectuele vorming gelijk aan die vereist voor de opvoeders van klasse 1 (zie hier- boven A, 1, klasse 1) en drie jaren opvoedings- functie in een inrichting, hetzij een intellectuele vorming gelijk aan die
Klasse 2	van de opvoeders van klasse 2 (zie hierboven A,

	1, klasse 2) en vijf jaren opvoedingsfunctie in een inrichting; hetzij een intellectuele vorming bepaald voor de opvoeders van klasse 2 en drie jaren opvoedingsfunctie in een inrichting, hetzij een intellectuele vorming vereist voor de opvoeders van klasse 3 en tien jaren opvoedingsfunctie in een inrichting,
2. Directeur a) Instellingen 15-29 bedden Klasse 1 Klasse 2 b) Instellingen 30-60 bedden Klasse 1 Klasse 2 c) Instellingen met meer dan 60 bedden Klasse 1 Klasse 2	Zie hierboven B, 1, klasse 1. Zie hierboven B, 1, klasse 2. Zie hierboven B, 1, klasse 1. Zie hierboven B, 1, klasse 2. Zie hierboven B, 1, klasse 1. Zie hierboven B, 1, klasse 2.
C. Administratief personeel 1. Klerk (18 jaar) 2. Klerk-stenotypist (18 jaar) 3. Opsteller (20 jaar) 4. Econoom (20 jaar)	Diploma van lager middelbaar onderwijs of daarmee gelijkgesteld. Zie C, 1 en getuigschrift waaruit kennis blijkt van steno - en dactylografie. Diploma van hoger middelbaar onderwijs of daarmee gelijkgesteld

(instellingen met meer dan 90 bedden)	Zie hierboven, C, 3
D. Bijzondere functies	
1. Sociaal assisten, kinesi- therapeut, logopedist, verpleger, orthopedist, technicus en elektronica (23 jaar) Na 9 jaar Na 18 jaar	Het wettelijk vereiste diploma
2. Psycholoog (24 jaar)	Het wettelijk vereiste diploma
3. Geneesheer (24 jaar)	Het wettelijk vereiste diploma
4. Geneesheer-specialist (24 jaar)	Het wettelijk vereiste diploma
5. Kinderverzorgster, zieken- oppasser, gezins - en sanitaire helpers (-sters) (18 jaar) Na 9 jaar	Het wettelijk vereiste diploma
6. Technicus in elektronica A2 (20 jaar)	Het wettelijk vereiste diploma
7. Bewaker (18 jaar)	
8. Technicus in elektronica A3 Technicus (knutselaar- apparatuur) Copiïste Hulp in klinisch laboratorium (18 jaar)	Het wettelijk vereiste diploma
9. Tandarts (licentiaat) (24 jaar)	Het wettelijk vereiste diploma

Slotbepaling

Art.10. Deze collectieve arbeidsovereenkomst heeft uitwerking met ingang van 1.1.75.

Zij is gesloten voor onbepaalde duur.

**Collectieve arbeidsovereenkomst van 1 maart 1994 (35.658), gewijzigd door de
collectieve arbeidsovereenkomst van 13 november 2007 (88.674)**

Loonvoorwaarden in de gehandicaptenzorg en de bijzondere jeugdbijstand

HOOFDSTUK I – TOEPASSINGSGEBIED

Artikel 1: Deze collectieve arbeidsovereenkomst is van toepassing op de werknemers en de werkgevers van de inrichtingen en diensten welke ressorteren onder het Paritair Comité voor de Opvoedings- en Huisvestingsinrichtingen, voor zover zij door de Vlaamse Gemeenschap erkend en gesubsidieerd worden volgens de normen vastgesteld door het Bestuur voor Bijzondere Jeugdbijstand of door het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap.

Onder werknemers wordt verstaan, het mannelijk en vrouwelijk werklieden- en bediendenpersoneel.

HOOFDSTUK II – ALGEMEENHEDEN

Artikel 2: De bepalingen van deze collectieve arbeidsovereenkomst stellen de algemene regelen vast welke van toepassing zijn op de voornoemde werkgevers en werknemers. Zij beogen de minimumlonen te bepalen voor de verschillende functies. Aan de partijen wordt echter de vrijheid overgelaten gunstiger voorwaarden overeen te komen, onder meer rekening gehouden met de bijzondere bekwaamheid en de persoonlijke verdiensten van de betrokkenen.

Zij mogen geen afbreuk doen aan de bepalingen welke voor de werknemers gunstiger zijn, daar waar dergelijke toestand bestaat.

**HOOFDSTUK III - MINIMUM-WEDDESCHALEN VOOR HET WERKLIEDEN- EN
BEDIENDENPERSONEEL**

2. TOEKENNING VAN LOONSCHALEN

Artikel 6 : § 1 : Voor het werklieden- en bediendenpersoneel worden de minimumjaarlonen en de minimale toegangsvereisten ais volgt vastgesteld. De weddeschalen vermelden de aanvangsleeftijd vanaf dewelke de wedde-anciënniteit in voorkomend geval berekend wordt.

Zij vermelden eveneens de minimale toegangsvereisten waaraan moet voldaan worden om een bepaalde functie te kunnen uitoefenen.

Onder dienstanciënniteit wordt verstaan : de anciënniteit berekend op basis van de werkelijke diensten die zonder vrijwillige onderbreking werden verricht in de sector bijzonder jeugdbijstand en gehandicaptenzorg.

De hierna volgende bepalingen beogen enkel bezoldigingsmaatregelen vast te leggen.

§ 2 : De hierna opgenomen tabellen met overzichten van de minimale toegangsvereisten nemen de geldende subsidieregels over. Zij kunnen derhalve niet beschouwd worden als zijnde in tegenspraak ermee.

LOGISTIEK PERSONEEL	BAREMA vanaf 01.11.1993	Bar. Anc. vanaf	MINIMALE TOEGANSVEREISTEN
Logistiek personeel klasse 4	L4	18 j	Geen bijzondere bepalingen
	L4 ond II	18j	
	L4 ond III	18 j	
Logistiek personeel klasse 3	L3	18j	* Hoger secundair beroepsonderwijs * Lager secundair technisch onderwijs Voor zover dergelijk diploma of getuigschrift voor de aanstelling in die functie vereist is
	L3 ond IV		
	L3a		
Logistiek personeel klasse 2	L2	20j	* Hoger secundair technisch onderwijs, voor zover dit diploma of getuigschrift voor de aanstelling in die functie vereist is. * Ploegleider uit klasse 3
	L2 ond V		
	A2		
Logistiek personeel klasse 1	A1	21j	Hoger technisch onderwijs, voor zover dit diploma of getuigschrift voor de aanstelling in die functie vereist is.

BEGELEIDEND PERSONEEL	BAREMA vanaf 01.11.1993	Bar. Anc. vanaf	MINIMALE TOEGANSVEREISTEN
Begeleidend personeel klasse 3	B3	18 j	* Hoger secundair beroepsonderwijs ' Lager secundair onderwijs
Begeleidend personeel klasse			' Hoger secundair beroepsonderwijs met specifieke finaliteit in de menswetenschappelijke

2B	B2b	20 j	richting * Hoger secundair onderwijs
	B2b adl		
Begeleidend personeel klasse 2A	B2a	20 j	* Hoger secundair technisch onderwijs met pedagogische, sociale, paramedische of artistieke oriëntatie. * Hoger secundair beroepsonderwijs met specifieke finaliteit van kinderverzorg(st)er gepaard gaande met tewerkstelling bij kinderen van 0 tot 6 jaar ' Hoger secundair beroepsonderwijs met specifieke finaliteit van sanitair help(st)er, gezins- en bejaardenhelp(st)er en tewerkgesteld in een bezigheidstehuis met bijkomende erkenning nursing. * Begeleidend personeel klasse 28, na 10 jaar dienstanciënniteit in deze functie.
Begeleidend personeel klasse 1	B1c	21 j	Hoger onderwijs met sociale, pedagogische, psychologische, paramedische, verpleegkundige of artistieke oriëntatie. Verwijzend naar artikel 11 (en de eventuele aanpassingen ervan) van het Besluit van de Vlaamse Regering goedgekeurd op 15 december 1993 zal het barema bestemd voor begeleidend personeel klasse 1 slechts worden toegekend in de mate dat de subsidieerbare norm hierdoor niet wordt overschreden. En de opleidingsbenamingen van Bachelor in de overeenstemmende studierichtingen. (Laatste alinea toegevoegd door CAO 88.674 vanaf 1 januari 2007)
Hoofdbegeleider (Hoofdopvoeder)	B1b	21 j	Begeleidend personeel klasse 1 met 2 jaar dienstanciënniteit als begeleidend personeel klasse 1.
Eerste begeleider (Opvoeder-groepschef)	B1a	21 j	* Hoofdopvoeder/hoofdbegeleider met 1 jaar dienstanciënniteit ' Begeleidend personeel klasse 1 met 3 jaar dienstanciënniteit als begeleidend personeel klasse 1. * maatschappelijk werker, paramedicus, therapeut of verpleegkundige A1 met 3 jaar dienstanciënniteit

BIJZONDERE FUNCTIES	BAREMA vanaf 01.11.1993	Bar. Anc. vanaf	MINIMALE TOEGANSVEREISTEN
Gebrevetteerde verpleegkundige	MV2	21 j	Brevet van verple(e)g(st)er
Sociaal, verpleegkundig, paramedisch & therapeutisch personeel	MV1	21 j	Hoger Onderwijs Buiten Universiteit met de wettelijk vereiste opleiding.
Hoofd-maatschappelijk assistent	HM	21 j	
Licentiaten	L1 univ	22 j	Universitair onderwijs met de wettelijk vereiste opleiding.

Geneesheer - omnipracticus	G1	24 j	Universitair onderwijs met de wettelijk vereiste opleiding.
Geneesheer - specialist	GS	24 j	Universitair onderwijs met de wettelijk vereiste opleiding.

ADMINISTRATIE F PERSONEEL	BAREMA vanaf 01.11.1993	Bar. Anc. vanaf	MINIMALE TOEGANSVEREISTEN
Administratief personeel klasse 3	A3	18 j	Lager secundair onderwijs
Administratief personeel klasse 2	A2	20 j	*Hoger secundair onderwijs *Administratief personeel klasse 3 in dienst voor 01.12.1991 na 5 jaar dienstanciënniteit in deze functie.
	A2 boekh. kl. II		
Administratief personeel klasse 1	A1	21 j	Hoger technisch onderwijs

DIRECTIE- PERSONEEL	BAREMA vanaf 01.11.1993	Bar. Anc. vanaf	MINIMALE TOEGANSVEREISTEN
Verantwoordelijke Residentiële voorziening tot 12 bedden (BJB)	B1a	21 j	*Hoofdopvoeder/hoofdbegeleider met 1 jaar dienstanciënniteit * Begeleidend personeel klasse 1 met 3 jaar dienstanciënniteit als begeleidend personeel klasse 1. *maatschappelijk werker, paramedicus, therapeut of verpleegkundige A1 met 3 jaar dienstanciënniteit
Verantwoordelijke dienst begeleid wonen (GZ)	B1a	21 j	"HOBu"-opleiding met sociale, pedagogische, psychologische, artistieke, verpleegkundige of paramedische oriëntatie.
Verantwoordelijke dienst zelfstandig wonen (GZ)	B1a	21 j	"HOBu"-opleiding met sociale, pedagogische, psychologische, artistieke, verpleegkundige of paramedische oriëntatie.
Directeur instelling 6-29 bedden of plaatsen (GZ)	K5	22 j	"HOBu"-opleiding
Directeur Gezinsplaatsings- diensten (BJB & GZ)	K5	22 j	GZ: "HOBu"-opleiding met sociale, pedagogische, psychologische, artistieke, verpleegkundige of paramedische oriëntatie. BJB: "HOBu"-opleiding

Directeur instelling 13-24 bedden of plaatsen (BJB)	K5a	22 j	"HOBU"-opleiding
Directeur instelling 25-29 bedden of plaatsen (BJB)	K5b	22 j	"HOBU"-opleiding
Directeur ambulante dienst vanaf 36 plaatsen (BJB)	K5b	22 j	Universitair diploma
Onderdirecteur	K5	22 j	"HOBU"-opleiding
Directeur instelling 30-59 bedden of plaatsen	K3	22 j	"HOBU"-opleiding
Directeur instelling 60-89 bedden of plaatsen	K2	22 j	*universitair diploma * HOBU'-opleiding met 5 jaar dienstervaring
Directeur Instelling 90-120 bedden of plaatsen en meer	K1	22 j	*Universitair diploma *HOBU"-opleiding met 5 jaar dienstervaring.

HOOFDSTUK X - *SLOTBEPALINGEN*

Artikel 16: Deze collectieve arbeidsovereenkomst treedt in werking op 01.11.1993. Zij is gesloten voor onbepaalde tijd en mag, geheel of gedeeltelijk, worden opgezegd door elk van de partijen, mits een opzeggingstermijn van drie maanden, gericht bij een ter post aangetekend schrijven aan de Voorzitter van het Paritair Comité voor de Opvoedings- en Huisvestingsinrichtingen.

Met ingang van deze datum vervangt zij de collectieve arbeidsovereenkomst van 25.09.1990 betreffende loonvoorwaarden, zoals gewijzigd bij collectieve arbeidsovereenkomst van 15.04.1991 tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 25.09.1990 en het protocol van akkoord van 06.09.1991 betreffende de herziening van de loonschalen vanaf december 1991 in bepaalde voorzieningen van de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van

- hoofdstuk V: Premies, toeslagen en vergoedingen, artikelen 8 tot en met 13,
- hoofdstuk IX: Eindejaarstoelage,
- hoofdstuk X: Financiële bijdrage van de werkgever in de vervoerskosten van de werknemers en
- hoofdstuk XI: Vergoedingen van de werkgevers voor het gebruik van persoonlijke vervoermiddelen om dienstredenen.

Collectieve arbeidsovereenkomst van 19 december 2000 (56.597)

Regularisatie van de tewerkstelling en van de loon- en arbeidsvoorwaarden van de statuten Derde Arbeidscircuit (DAC) en het Programma ter Bevordering van de Werkgelegenheid (PBW, voormalig Interdepartementeel Begrotingsfonds of IBF genoemd

Artikel 1. Deze collectieve arbeidsovereenkomst is van toepassing op de werkgevers en op de werknemers die ressorteren onder het Paritair Sub comité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen van de Vlaamse Gemeenschap.

Onder werknemers wordt verstaan het mannelijk en vrouwelijk werklieden- en bediendepersoneel.

Art. 2. Onder de regularisatie van de tewerkstellingsstatuten Derde Arbeidscircuit en Programma ter Bevordering van de Werkgelegenheid wordt verstaan :

- de arbeidsovereenkomst van de betrokken werknemer in een DAC- of PBW-statuu (voor zover dit niet reeds het geval zou zijn) wordt, zonder onderbreking en zonder hernieuwde evaluatie of proefbeding, omgezet in een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur in dezelfde functie en in dezelfde tewerkstellingsplaats als deze waarin hij/zij voordien tewerkgesteld was, dit ongeacht de duur dat deze werknemer reeds in het tewerkstellingsstatuu DAC of PBW tewerkgesteld was.

De DAC- of PBW-werknemers, tewerkgesteld in een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur of in een vervangingsovereenkomst, verwerven de voordelen van deze collectieve arbeidsovereenkomst, doch van toepassing volgens hun lopende arbeidsovereenkomst

- de betrokken werknemer wordt ingeschaald en uitbetaald volgens het toepasselijke loonbarema overeenkomstig de loonschalen en de classificatie van de sector van tewerkstelling.

Hierbij wordt alle anciënniteit van de betrokken werknemer, inclusief deze van de DAC- of PBW-tewerkstelling, in aanmerking genomen voor het vaststellen van de baremieke anciënniteit;

- de loon- en arbeidsvoorwaarden en alle collectieve arbeidsovereenkomsten van de sector zijn vanaf de inwerkingtreding van deze collectieve arbeidsovereenkomst onverminderd van toepassing op de betrokken werknemers; voor elke toekomstige evolutie worden zij volledig gelijkgesteld met de werknemers van de sector;

- de werkelijke loonkost van de werknemer dient gesubsidieerd te worden;

- het tewerkstellingsequivalent DAC/PBW op 31 december 2000 in de sector dient behouden te worden.

Art. 3. Deze collectieve arbeidsovereenkomst treedt in werking met ingang van 1 januari 2001 en is gesloten voor onbepaalde duur.

Collectieve arbeidsovereenkomst van 22 januari 2007 (82.034)

Bediendestatuut

Artikel 1. Deze collectieve arbeidsovereenkomst is van toepassing op alle werkgevers en op alle werknemers die ressorteren onder het Paritair Sub comité voor de opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Vlaamse Gemeenschap.

Onder "werknemers" wordt verstaan : het mannelijk en vrouwelijk werklieden- en bediendepersoneel.

Art. 2. Aan alle werknemers wordt door de werkgever een arbeidsovereenkomst voor bedienden aangeboden. Dit enerzijds met als ingangsdatum uiterlijk 1 februari 2007 zonder instelling van een nieuwe proeftijd voor wat betreft de reeds voorheen in dienst zijnde werknemers, die niet reeds over een arbeidsovereenkomst voor bedienden beschikten; als anderzijds voor alle in de toekomst in dienst komende werknemers, met als ingangsdatum de datum van hun indiensttreding.

Art. 3. Werknemers die niet zouden zijn ingegaan op het aanbod vermeld in artikel 2, kunnen dit alsnog op een latere ingangsdatum verkrijgen.

Werknemers die het aanbod, vermeld in artikel 2, om welke reden dan ook, niet zouden hebben gekregen, kunnen dit recht op latere datum inroepen waarna hieraan door de werkgever gevolg zal worden gegeven.

Art. 4. Voor de werknemers die reeds in dienst zijn, wijzigt zich door de overgang naar het bediendestatuut vanaf uiterlijk 1 februari 2007, of bij een overgang op latere datum, niets aan de rechten vanuit hun oorspronkelijke indiensttredingsdatum bij dezelfde werkgever, noch aan hun arbeidsduur.

Art. 6. Voor de werknemers die een effectief of een plaatsvervangend mandaat bekleden in de ondernemingsraad, en/of in het comité voor preventie en bescherming op het werk en/of in de syndicale afvaardiging, en die ingevolge deze collectieve arbeidsovereenkomst een bediendestatuut zullen verwerven, zal de betrokken werkgever voorafgaand of uiterlijk gelijktijdig met het sluiten van de individuele arbeidsovereenkomst voor bedienden aan de representatieve werknemersorganisatie die deze werknemer heeft ingediend, of voor wie hij een mandaat waarneemt, schriftelijk verklaren dat dit mandaat ongewijzigd kan worden verder gezet ongeacht de wijziging van het werknemersstatuut.

Art. 7. De toepassing van deze collectieve arbeidsovereenkomst zal in generlei wijze afbreuk doen aan reeds bestaande voordelen in de onderneming die van toepassing zijn op de betrokken werknemer.

Art. 8. Deze collectieve arbeidsovereenkomst treedt in werking met ingang van 22 januari 2007 en is gesloten voor onbepaalde duur.